

fi.remissvar@regeringskansliet.se

kopia till: fi.ofa.dis@regeringskansliet.se

Vår referens: Dnr 25-22612

Remissvar över betänkande Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinфраstruktur SOU 2025:110, referens Fi2025/02424

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

PTS har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande och välkomnar i stort förslagen i betänkandet. PTS vill emellertid framföra ett antal synpunkter med anledning av förslagen och bedömningarna i betänkandet.

Generella synpunkter

PTS välkomnar de förslag som pekar ut myndigheten som ansvarig för viss tillsyn och tvistlösning, den centrala informationspunkten och ett informationsuppdrag.

För vissa av de föreslagna åtgärderna bedömer PTS att det redan i ett tidigt skede finns behov av att ge PTS särskilda uppdrag.

När det gäller den centrala informationspunkten ser PTS ett behov av att tilldelas ett särskilt uppdrag för att genomföra nödvändiga förberedelser inför såväl utvecklingen av den centrala informationspunkten som den kommande förvaltningen.

PTS bedömer vidare att det finns ett tydligt behov av ett särskilt uppdrag avseende den kostnadsnyttoanalys som, med god framförhållning, bör genomföras innan förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur (kompletteringslagen) och förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinfrastruktur (kompletteringsförordningen) träder i kraft.

Slutligen ser PTS också behov av ett särskilt uppdrag för att genomföra de informationsinsatser som aktualiseras med anledning av EU:s förordning om gigabitinfrastruktur¹ (GIA) samt genom införandet av kompletteringslagen och kompletteringsförordningen.

8 Nya författningar som kompletterar EU:s förordning om gigabitinfrastruktur införs

Utredningen har bland annat föreslagit nationella bestämmelser som kompletterar och i viss mån utgör undantag från skyldigheterna om tillträde till fysisk infrastruktur, samordning av bygg- och anläggningsprojekt och de tillhörande öppenhetsbestämmelserna samt tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader.

Undantag från skyldigheter

PTS tillstyrker utredningens förslag att det är motiverat att helt undanta vissa myndigheter och offentliga bolag vars huvuduppdrag rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt.

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinfrastrukturförordningen).

Enligt artikel 1.5 GIA påverkar EU-förordningen inte medlemsstaternas ansvar för att skydda nationell säkerhet och deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga funktioner, inbegripet att säkerställa statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning.

PTS delar utredningens bedömning att det är ändamålsenligt att med stöd av artikeln införa ett undantag från skyldigheterna om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, information om infrastrukturen, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, information om projekten och tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader, dvs. artiklarna 3–6 och 11 i GIA.

8.4 Undantag från vissa skyldigheter för vissa offentliga organ

PTS uppfattning är att myndigheten bör läggas till i den lista över undantagna offentliga organ som framgår av 3 kap. 1 § i kompletteringsförordningen. PTS skulle därmed vara undantaget från skyldigheter avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, information om infrastrukturen, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, information om projekten och tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader i enlighet med GIA och kompletteringsförordningen.

Utredningen redogör för att de föreslagna undantagna myndigheterna eller offentliga bolagen är sådana vars huvuduppdrag rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt. Många sådana myndigheters eller bolags infrastruktur omfattas normalt av säkerhetsskyddslagstiftning som förbjuder tillträde för obehöriga. Av säkerhetsskäl är det inte heller lämpligt att sådana offentliga organ till exempel tvingas motivera varför tillträde till infrastruktur eller samordning av bygg- och anläggningsprojekt inte kan medges eller att de blir part i ett tvistlösningsförfarande.²

Utredningen bedömer inte att PTS har ett sådant huvuduppdrag som rör totalförsvaret som motiverar ett generellt undantag från artikel 1.5 GIA.³ Trots utredningens bedömning anser PTS att myndigheten bör undantas med hänsyn till följande. PTS är enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen en förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. En beredskapsmyndighet har särskild betydelse för samhällets krisberedskap och totalförvar. Beredskapsmyndigheterna ska ha god förmåga att

² SOU 2025:110, Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinfrastruktur, s. 134.

³ SOU 2025:110, s. 311.

motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

PTS är också sektorsansvarig myndighet för elektroniska kommunikationer och post. Den sektorsansvariga myndigheten ska leda arbetet med att samordna åtgärder både inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Den sektorsansvariga myndigheten ska driva på arbetet inom sin beredskapssektor, stödja beredskapsmyndigheterna och verka för att samordning sker med andra aktörer.

PTS är dessutom tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) för enskilda verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänst. PTS föreskrifter om säkerhetsskydd (2022:18) kompletterar Säkerhetspolisens föreskrifter och Försvarmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten. PTS föreskrifter riktar sig till enskilda verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänst.

Även om PTS huvuduppdrag inte rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt, kan det inte uteslutas att PTS äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och att viss verksamhet som bedrivs har stöd för avvikelse från förordningen enligt artikel 1.5 GIA. Det ska i förevarande sammanhang noteras att PTS är tillsynsmyndighet enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) och utövar bland annat tillsyn av radiostörningar. För att detektera radiostörningar nyttjas passiv radiomottagning över ett brett spektrum som metod. Installation av ytterligare sändarutrustning i samma infrastruktur skulle innebära att den primära tjänsten blir obrukbar. Tillsynsverksamhetens integritet och funktionalitet kan således inte garanteras vid en samlokalisering.

Mot denna bakgrund är det inte lämpligt att PTS skulle tvingas motivera varför tillträde till infrastruktur eller information om infrastruktur inte kan medges. På samma sätt är det inte heller lämpligt att PTS skulle bli part i ett tvistlösningsförfarande avseende dessa frågor. Problemet uppstår redan vid en informationsskyldighet då den tillsynsverksamhet PTS bedriver nyttjar sådan infrastruktur, som inte gör det lämpligt att PTS ska behöva motivera varför tillträde eller sådan information om infrastruktur inte kan lämnas ut.

PTS anser därutöver att det mot bakgrund av att myndigheten föreslås få ett huvudansvar för tillsyn, tvistlösning och den centrala informationspunkten inte är lämpligt att PTS också ska omfattas av förordningens skyldigheter. Det gäller skyldigheter avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, information om infrastrukturen, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, information om projekten och tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader.

Det kan tilläggas att undanta PTS från skyldigheter i GIA skulle även medföra kostnadseffektivitet. Särskilt mot bakgrund av att ett förslag där PTS inte är undantagen skyldigheterna i GIA kräver en speciallösning med Förvaltningsrätten i Stockholm som tvistlösningsorgan, då GIA inte ger stöd att undanta PTS från tvistlösningsförfarandet. Inte heller alternativet att utse en annan befintlig statlig förvaltningsmyndighet, eller inrätta en ny sådan, är enligt utredningen ett alternativ, även om stöd för en sådan lösning finns i GIA. Anledningen är att det inte är kostnadseffektivt, eftersom den myndighet som skulle få ett sådant uppdrag i övrigt inte skulle arbeta med de aktuella frågorna och därmed inte vara insatt i dem. Av samma skäl vore det därför fördelaktigare att undanta PTS från skyldigheterna i GIA och inte behöva utse Förvaltningsrätten i Stockholm som tvistlösningsorgan.

10 Öppenhet avseende fysisk infrastruktur

Av artikel 4.7 GIA följer att medlemsstaterna får göra en analys där kostnaden för tillhandahållandet av information vägs mot nyttan som informationen kan ge (en så kallad kostnadsnyttoanalys). Detta ska göras för att avgöra om skyldigheten att tillhandahålla minimiinformationen är oproportionerlig. Utredningen föreslår⁴ att PTS ska ges ett särskilt uppdrag att genomföra en sådan kostnadsnyttoanalys, i god tid innan ikraftträdandet av kompletteringslagen och kompletteringsförordningen. Resultatet av kostnadsnyttoanalysen kommer bland annat att påverka utformningen av den centrala informationspunkten och de föreskrifter som PTS kan antas utfärda med grund i den föreslagna kompletteringslagen.

Kostnadsnyttoanalysen kan förväntas kräva både resurser och en viss tidsutdräkt, bland annat på grund av kravet på samråd med berörda parter. Kostnadsnyttoanalysen bör därför påbörjas med tillräcklig tidsmarginal för uppgiften. Det särskilda uppdraget bör mot denna bakgrund åtföljas av tillräcklig finansiering och en tidsgräns för redovisning av uppdraget om minst sex månader. PTS instämmer därför i utredningens förslag att myndigheten så snart som möjligt bör ges ett särskilt uppdrag att genomföra kostnadsnyttoanalysen.

11 Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

11.1 Rätt att förhandla fram samordningsavtal

Av artikel 5.1 GIA framgår att offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer ska ha rätt att förhandla fram avtal om samordning av bygg- och anläggningsprojekt med operatörer, inbegripet om fördelningen av kostnader, i syfte att

⁴ SOU 2025:110, s. 177.

bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Utredningen anser att bestämmelsen inte föranleder några åtgärder. Däremot kan det finnas administrativa hinder för myndigheter på så sätt att de inte har några rutiner för att sluta sådana avtal eller för att ta emot ersättning. Detta är något som varje offentligt organ behöver lösa i förväg, om de vill ta emot ersättning för samordningen.⁵ PTS noterar att det även kan finnas administrativa hinder för offentliga organ att ta emot ersättning för tillträde enligt artikel 3 GIA.

PTS ser att det kan uppstå tolkningsfrågor kring bl.a. myndigheternas och de offentliga organens rätt att ta ut ersättning för tillträde och samordning samt storleken på ersättningen enligt GIA. PTS anser att det vore önskvärt om lagstiftaren i det fortsatta utredningsarbetet utreder möjligheterna till ett nationellt förtydligande av myndigheternas och de offentliga organens bemyndigande att ta ut sådan ersättning. Utredning vore även önskvärt rörande ramarna för sådana ersättningar, exempelvis ersättningens storlek och beräkningssätt, om det ska vara löpande eller engångsersättning samt om myndigheterna och de offentliga organen självständigt får disponera medlen.

11.3 Begränsning av samordning på landsbygd

I utredningens förslag till kompletteringslagen 3 kap. 2 § anges att *"En begäran om samordning av ett bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur får anses vara orimlig om 1. begäran görs av ett företag som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät till ett sådant företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ, 2. bygg- och anläggningsprojektet bidrar till utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, och 3. nätet a) är beläget i ett landsbygdsområde eller ett avlägset område, b) ägs eller kontrolleras av ett offentligt organ, och c) drivs enbart i grossistledet."*

Av artikel 5.3 GIA framgår att utöver att vara ett *sådant företag som ägs och kontrolleras av offentliga organ* ska detta företag också tillhandahålla eller ha auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät. Av utredningens motivering framgår "att bestämmelsen införs innebär inte något förbud mot samordning av bygg- och anläggningsprojekt i de aktuella fallen, utan endast en möjlighet för ett företag som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät och som ägs eller kontrolleras av offentliga organ att neka en samordning".⁶ Utredningen ger alltså uttryck för att företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ också måste vara

⁵ SOU 2025:110, s. 179.

⁶ SOU 2025:110, s. 183.

företag som tillhandahåller eller avser tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät. Av ordalydelsen i kompletteringslagen 3 kap. 2 § saknas dock denna skrivning.

Mot denna bakgrund ser PTS att formuleringen i 3 kap. 2 § ger uttryck för ett undantag som är betydligt vidare än artikel 5.3 GIA, även om det framgår av betänkandet och avsnitt 11.3 att så inte är tänkt att vara fallet. Den föreslagna lagtexten behöver därför kompletteras, se kursivt tillägg nedan.

En begäran om samordning av ett bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur får anses vara orimlig om 1. begäran görs av ett företag som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät till ett sådant företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ *och som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät*, 2. bygg- och anläggningsprojektet bidrar till utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, och 3. nätet a) är beläget i ett landsbygdsområde eller ett avlägset område, b) ägs eller kontrolleras av ett offentligt organ, och c) drivs enbart i grossistledet.

19 Central informationspunkt

19.3 Minimiinformation om fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt

PTS delar utredningens bedömning att om alla nätoperatörer och offentliga organ ska använda den centrala informationspunkten blir det svårt att hålla systemet helt säkert.⁷ Även om de höga kraven på informationssystemet uppfylls kan det inte garanteras att obehöriga inte får tillgång till den centrala informationspunkten och därmed den samlade informationen om fysisk infrastruktur. PTS anser därför också att det finns en risk för Sveriges säkerhet om minimiinformation aggregeras i den centrala informationspunkten, även om det bara skulle vara under en begränsad tid. Minimiinformation bör i stället, likt utredningens förslag, lämnas av nätoperatören eller det offentliga organet direkt till den begärande operatören utan att passera den centrala informationspunkten.

Även om målsättningen är att säkerhetsklassad information inte ska hanteras i den centrala informationspunkten, måste den utformas så att risker minimeras och skydd mot oavsiktlig exponering säkerställs. Därmed kommer säkerhetsaspekten att vara kostnadsdrivande vid både uppbyggnaden och driften av den centrala informationspunkten.

⁷ SOU 2025:110, s. 291.

19.4 Tillstånd

PTS delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att tillståndsdelen av den centrala informationspunkten utformas på så sätt att den har fler funktioner än vad GIA kräver. PTS håller även med om att den centrala informationspunkten inte bör utformas för att hantera säkerhetsskyddsklassificerad information. I det fall en tillståndsansökan innehåller sådana uppgifter ska därför sådan information skickas direkt till den behöriga myndigheten, utan att den centrala informationspunkten används⁸. PTS ser inte heller att det är lämpligt att all kommunikation i ett tillståndsärende ska ske via den centrala informationspunkten. Anledningen är att det finns risk att säkerhetskänslig information skulle skickas genom systemet.

Många behöriga myndigheter har redan utvecklade digitaliserade ansökningsförfaranden som operatörerna kan använda. Som utredningen föreslår skulle den centrala informationspunkten därför kunna länka operatörerna till dessa för att undvika att de behöriga myndigheterna behöver använda den centrala informationspunkten och sitt eget digitala ärendehanteringssystem parallellt.⁹ PTS delar utredningens uppfattning om att när den centrala informationspunkten har utformats behöver PTS informera de behöriga myndigheterna om hur de ska gå till väga för att tillgängliggöra informationen via den centrala informationspunkten. Oavsett hur den centrala informationspunkten utformas ska PTS inte i sak behandla de inkomna tillståndsansökningarna, utan enbart tillgängliggöra dem för den som ska pröva ansökan och som därmed kommer att hantera tillståndsansökan och handlägga ärendet.

PTS ser dock svårigheter med den tekniska lösningen och praktiska hanteringen på grund av de krav som framgår av artikel 7.2 och 7.3 GIA för de behöriga myndigheter som saknar system för digitalt ansökningsförfarande. Artikel 7.3 GIA kräver att alla operatörer ska ha rätt att via en central informationspunkt i elektroniskt format lämna in ansökningar om alla nödvändiga tillstånd och förnyelser av dessa eller ledningsrätter och få information om sin ansökans status. Kraven i GIA innebär att PTS – i egenskap av ansvarig myndighet för den centrala informationspunkten - behöver säkerställa att en operatör kan lämna in en ansökan i elektroniskt format via den centrala informationspunkten.

Av utredningen framgår att om de behöriga myndigheterna saknar system för ett digitalt ansökningsförfarande som uppfyller GIA:s krav, bör ansökan kunna lämnas i elektroniskt format direkt i den centrala informationspunkten. Därefter kan PTS digitalt vidarebefordra operatörens ansökan till den behöriga myndigheten. Eftersom utredningen bedömer att de

⁸ SOU 2025:110, s. 296.

⁹ SOU 2025:110, s. 297.

behöriga myndigheterna är de som har bäst kännedom om de relevanta tillstånden och vet vilken information som bör finnas i en elektronisk ansökan, bör det även finnas en skyldighet för de behöriga myndigheterna att lämna sådan information om ansökningsförfaranden som PTS begär.¹⁰

I 2 kap. 3 § p. 2 kompletteringsförordningen föreslår utredningen därför en uppgiftsskyldighet för de behöriga myndigheterna att inkomma med sådan information om ansökningsförfaranden som PTS begär och som syftar till att säkerställa att PTS kan tillgängliggöra en sådan elektronisk ansökan i de fall de behöriga myndigheterna saknar ett digitalt ansökningsförfarande. PTS bedömning är att det i dessa situationer i stället skulle vara lämpligare att de behöriga myndigheterna upprättar en digital ansökan för sina tillstånd och att PTS får i uppdrag att tillgängliggöra den upprättade digitala ansökan via den centrala informationspunkten. Detta mot bakgrund av att det är svårt för PTS att veta vilka uppgifter som bör efterfrågas från de olika behöriga myndigheterna för deras respektive tillståndsansökningar. PTS vet heller inte i nuläget i vilken omfattning det saknas digitala ansökningsförfaranden bland de behöriga myndigheterna. PTS anser därför att det i 2 kap. 3 § kompletteringsförordningen bör införas ytterligare en punkt där det föreligger en skyldighet för de behöriga myndigheterna att säkerställa ett digitalt ansökningsförfarande genom att själva upprätta den digitala ansökan som PTS sedan tillgängliggör via den centrala informationspunkten.

Vidare identifierar PTS betydande utmaningar i att förbereda och etablera en central informationspunkt i enlighet med de skyldigheter som följer av GIA. Detta särskilt med hänsyn till den begränsade tid som står till förfogande eftersom bestämmelserna om den centrala informationspunkten ska tillämpas från och med den 12 maj 2026. Mot denna bakgrund bör PTS ges ett särskilt uppdrag så att myndigheten så snart som möjligt kan förbereda och etablera en central informationspunkt.

Det finns anledning att notera att även om myndigheten anses mest lämpad att vara behörigt organ att utföra funktionerna för den centrala informationspunkten så står PTS inför en sammanslagning med DIGG. Det innebär att myndigheten redan har hög belastning på interna resurser som berör både utveckling och förvaltning. Samtidigt som detta sammanfaller med den korta tidsfristen för framtagningen av den centrala informationspunkten.

¹⁰ SOU 2025:110, s. 297.

19.7 Avgifter och 20.3 Avgifter

Synpunkter angående avgifter för tillsyn, tvistlösning och den centrala informationspunkten

I kapitel 19 och 20 föreslås att PTS ska ta ut årliga avgifter för tillsyn, tvistlösning och funktionerna för den centrala informationspunkten. Avgifterna ska betalas av de operatörer som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät enligt 2 kap. 1 § LEK.

GIA:s övergripande syfte är enligt artikel 1 att underlätta och stimulera utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation genom att främja en gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur och möjliggöra en effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur så att sådana nät kan byggas snabbare och till en lägre kostnad. Förordningen fastställer åtgärder för att minska kostnaderna och hindren för att utföra nya anläggningsarbeten.

Enligt utredningen skulle en avgiftsfinansiering av såväl uppbyggnaden och förberedelserna som användningen och den löpande hanteringen av den centrala informationspunkten medföra avgifter av en sådan storlek att de kan ha en effekt som strider mot GIA:s syfte. Operatörerna skulle alltså kunna drabbas ekonomiskt på ett sådant sätt att utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet hämmas. Utredningen anser därför att det är mest ändamålsenligt att uppbyggnaden och förberedelserna av den centrala informationspunkten anslagsfinansieras. Enligt utredningen kan dock kostnaderna för själva användningen och den löpande hanteringen av den centrala informationspunkten bli förhållandevis höga, varför det kan ifrågasättas om det är lämpligt med någon avgiftsfinansiering över huvud taget. Utredningen anser dock att avgifterna, med den föreslagna avgiftsmodellen, hamnar på en sådan nivå att syftet med GIA inte förfelas.¹¹

I betänkandet redovisas inte några skäl eller beräkningar till stöd för att den föreslagna avgiftsnivån motverkar risken att syftet med GIA förfelas. Denna fråga bör enligt PTS mening utredas noggrant innan ett beslut om avgiftsfinansiering fattas.

Vad gäller den centrala informationspunkten anser PTS att det är osäkert vilken efterfrågan det finns på en sådan tjänst i Sverige. En del av PTS kostnader för löpande hantering och förvaltning av tjänsten, som uppgår till förhållandevis höga belopp, kommer vara konstanta oavsett det faktiska nyttjandet av tjänsten. Enligt utredningen innebär den centrala informationspunkten en kollektiv motprestation till nytta för operatörer då utbyggnaden av nät är till fördel för alla operatörer och gynnar nätutbyggnaden som helhet, samt att den

¹¹ SOU 2025:110, s. 303-304.

centrala informationspunkten kommer innehålla information och tjänster som underlättar utbyggnaden för alla operatörer.¹²

PTS anser att det är oklart på vilket sätt en operatör, som redan har väl utbyggda nät, har nytta av att andra operatörer använder tjänsten i syfte att bygga ut sina egna nät. För det fall den centrala informationspunkten endast nyttjas av en liten andel av operatörerna är motprestationens samband med det föreslagna avgiftskollektivet ytterligare försvagat. Mot denna bakgrund ser PTS en risk att den föreslagna avgiftsfinansieringen medför kostnader till förhållandevis liten nytta för avgiftskollektivet.

Vad gäller tillsyn och tvistlösning finns det en stor osäkerhet om vilken ärendemängd som kan bli aktuell samtidigt som PTS måste förbereda sig för att kunna agera i dessa avseenden. Å ena sidan har antalet tillsyns- och tvistlösningsärenden enligt utbyggnadslagen varit få och å andra sidan är skyldigheterna i GIA mer långtgående än i det nuvarande utbyggnadsdirektivet, vilket skulle kunna innebära en större mängd ärenden.

Sammanfattningsvis anser PTS att redan en misstanke om att de sammanlagda avgifterna kan bli så höga att syftet med GIA förfelas bör innebära att en anslagsfinansiering är att föredra framför avgiftsfinansiering. Till detta kommer osäkerheten om såväl efterfrågan på den centrala informationspunkten som omfattningen av den tillsyns- och tvistlösningsverksamhet som kommer att bedrivas.

24 Förslagets konsekvenser

PTS ser positivt på utredningens förslag om att genomföra särskilda informationsinsatser med anledning av GIA samt kompletteringslagen och kompletteringsförordningen.¹³ Då regelverket berör ett stort antal aktörer och innehåller flera nya bestämmelser är tydlig och samordnad information en förutsättning för att lagstiftningen ska kunna tillämpas på ett korrekt och effektivt sätt.

Vi anser att det är lämpligt att PTS ges ett särskilt uppdrag att ta fram och tillhandahålla information om regelverkets innehåll, med undantag för de delar som rör fysisk infrastruktur i byggnader och fiberledningar. För dessa specifika bestämmelser ser vi det som ändamålsenligt att Boverket ansvarar för informationsinsatserna, i enlighet med utredningens förslag.

Vi vill särskilt betona vikten av att informationsinsatserna ges ett tydligt och avgränsat uppdrag, samt att resurser avsätts för att säkerställa att både generell information och riktad

¹² SOU 2025:110, s. 305.

¹³ SOU 2025:110, s. 376.

kommunikation når berörda grupper. Ett särskilt uppdrag till PTS skulle skapa goda förutsättningar för en samlad och lättillgänglig informationsstruktur som stödjer aktörerna i genomförandet av lagstiftningen.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Björn Blondell. Föredragande har varit juristen Hanna Nathorst-Windahl. I ärendets slutliga handläggning har även verksjuristen Jessica Lippman, juristen Sini Lindqvist, enhetschefen Annika Gullans Wiklund och avdelningschefen Johan Holgersson deltagit.

Vid föredragningen närvarade även enhetschefen Katarina Holmqvist och kommunikatören Peter Ekstedt.

fi.remissvar@regeringskansliet.se
kopia till: fi.ofa.dis@regeringskansliet.se

Vår referens: Dnr 25-22612

Remissvar över betänkande Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinфраstruktur SOU 2025:110, referens Fi2025/02424

Post- och telestyrelsen (PTS) har enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

PTS har beretts möjlighet att lämna synpunkter på rubricerat betänkande och välkomnar i stort förslagen i betänkandet. PTS vill emellertid framföra ett antal synpunkter med anledning av förslagen och bedömningarna i betänkandet.

Generella synpunkter

PTS välkomnar de förslag som pekar ut myndigheten som ansvarig för viss tillsyn och tvistlösning, den centrala informationspunkten och ett informationsuppdrag.

För vissa av de föreslagna åtgärderna bedömer PTS att det redan i ett tidigt skede finns behov av att ge PTS särskilda uppdrag.

När det gäller den centrala informationspunkten ser PTS ett behov av att tilldelas ett särskilt uppdrag för att genomföra nödvändiga förberedelser inför såväl utvecklingen av den centrala informationspunkten som den kommande förvaltningen.

PTS bedömer vidare att det finns ett tydligt behov av ett särskilt uppdrag avseende den kostnadsnyttoanalys som, med god framförhållning, bör genomföras innan förslag till lag med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur (kompletteringslagen) och förslag till förordning med kompletterande bestämmelser till EU:s förordning om gigabitinфраstruktur (kompletteringsförordningen) träder i kraft.

Slutligen ser PTS också behov av ett särskilt uppdrag för att genomföra de informationsinsatser som aktualiseras med anledning av EU:s förordning om gigabitinфраstruktur¹ (GIA) samt genom införandet av kompletteringslagen och kompletteringsförordningen.

8 Nya författningar som kompletterar EU:s förordning om gigabitinфраstruktur införs

Utredningen har bland annat föreslagit nationella bestämmelser som kompletterar och i viss mån utgör undantag från skyldigheterna om tillträde till fysisk infrastruktur, samordning av bygg- och anläggningsprojekt och de tillhörande öppenhetsbestämmelserna samt tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader.

Undantag från skyldigheter

PTS tillstyrker utredningens förslag att det är motiverat att helt undanta vissa myndigheter och offentliga bolag vars huvuduppdrag rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt.

Enligt artikel 1.5 GIA påverkar EU-förordningen inte medlemsstaternas ansvar för att skydda nationell säkerhet och deras befogenhet att skydda andra väsentliga statliga

¹ Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2024/1309 av den 29 april 2024 om åtgärder för att minska kostnaderna för utbyggnad av gigabitnät för elektronisk kommunikation, om ändring av förordning (EU) 2015/2120 och om upphävande av direktiv 2014/61/EU (Gigabitinфраstrukturförordningen).

funktioner, inbegripet att säkerställa statens territoriella integritet och upprätthålla lag och ordning.

PTS delar utredningens bedömning att det är ändamålsenligt att med stöd av artikeln införa ett undantag från skyldigheterna om tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, information om infrastrukturen, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, information om projekten och tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader, dvs. artiklarna 3–6 och 11 i GIA.

8.4 Undantag från vissa skyldigheter för vissa offentliga organ

PTS uppfattning är att myndigheten bör läggas till i den lista över undantagna offentliga organ som framgår av 3 kap. 1 § i kompletteringsförordningen. PTS skulle därmed vara undantaget från skyldigheter avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, information om infrastrukturen, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, information om projekten och tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader i enlighet med GIA och kompletteringsförordningen.

Utredningen redogör för att de föreslagna undantagna myndigheterna eller offentliga bolagen är sådana vars huvuduppgifter rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt. Många sådana myndigheters eller bolags infrastruktur omfattas normalt av säkerhetsskyddslagstiftning som förbjuder tillträde för obehöriga. Av säkerhetsskäl är det inte heller lämpligt att sådana offentliga organ till exempel tvingas motivera varför tillträde till infrastruktur eller samordning av bygg- och anläggningsprojekt inte kan medges eller att de blir part i ett tvistlösningsförfarande.²

Utredningen bedömer inte att PTS har ett sådant huvuduppgifter som rör totalförsvaret som motiverar ett generellt undantag från artikel 1.5 GIA.³ Trots utredningens bedömning anser PTS att myndigheten bör undantas med hänsyn till följande. PTS är enligt 1 § förordningen (2007:951) med instruktion för Post- och telestyrelsen en förvaltningsmyndighet med ett samlat ansvar inom postområdet och området för elektronisk kommunikation. PTS är även beredskapsmyndighet och sektorsansvarig myndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap. En beredskapsmyndighet har särskild betydelse för samhällets krisberedskap och totalförsvaret. Beredskapsmyndigheterna ska ha god förmåga att motstå hot och risker, förebygga sårbarheter, hantera fredstida krissituationer och genomföra sina uppgifter vid höjd beredskap.

² SOU 2025:110, Snabbare bredband i hela landet – åtgärder för effektivare utbyggnad av gigabitinfrastruktur, s. 134.

³ SOU 2025:110, s. 311.

PTS är också sektorsansvarig myndighet för elektroniska kommunikationer och post. Den sektorsansvariga myndigheten ska leda arbetet med att samordna åtgärder både inför och vid fredstida krissituationer och höjd beredskap. Den sektorsansvariga myndigheten ska driva på arbetet inom sin beredskapssektor, stödja beredskapsmyndigheterna och verka för att samordning sker med andra aktörer.

PTS är dessutom tillsynsmyndighet enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) för enskilda verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänst. PTS föreskrifter om säkerhetsskydd (2022:18) kompletterar Säkerhetspolisens föreskrifter och Försvarmaktens föreskrifter om signalskyddstjänsten. PTS föreskrifter riktar sig till enskilda verksamhetsutövare som bedriver säkerhetskänslig verksamhet inom områdena elektronisk kommunikation och posttjänst.

Även om PTS huvuduppdrag inte rör totalförsvaret, styrning av landet, polisverksamhet och annan brottsutredande verksamhet eller Sveriges säkerhet i övrigt, kan det inte uteslutas att PTS äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och att viss verksamhet som bedrivs har stöd för avvikelse från förordningen enligt artikel 1.5 GIA. Det ska i förevarande sammanhang noteras att PTS är tillsynsmyndighet enligt lagen (2022:482) om elektronisk kommunikation (LEK) och utövar bland annat tillsyn av radiostörningar. För att detektera radiostörningar nyttjas passiv radiomottagning över ett brett spektrum som metod. Installation av ytterligare sändarutrustning i samma infrastruktur skulle innebära att den primära tjänsten blir obrukbar. Tillsynsverksamhetens integritet och funktionalitet kan således inte garanteras vid en samlokalisering.

Mot denna bakgrund är det inte lämpligt att PTS skulle tvingas motivera varför tillträde till infrastruktur eller information om infrastruktur inte kan medges. På samma sätt är det inte heller lämpligt att PTS skulle bli part i ett tvistlösningsförfarande avseende dessa frågor. Problemet uppstår redan vid en informationsskyldighet då den tillsynsverksamhet PTS bedriver nyttjar sådan infrastruktur, som inte gör det lämpligt att PTS ska behöva motivera varför tillträde eller sådan information om infrastruktur inte kan lämnas ut.

PTS anser därutöver att det mot bakgrund av att myndigheten föreslås få ett huvudansvar för tillsyn, tvistlösning och den centrala informationspunkten inte är lämpligt att PTS också ska omfattas av förordningens skyldigheter. Det gäller skyldigheter avseende tillträde till befintlig fysisk infrastruktur, information om infrastrukturen, samordning av bygg- och anläggningsprojekt, information om projekten och tillträde till fysisk infrastruktur i byggnader.

Det kan tilläggas att undanta PTS från skyldigheter i GIA skulle även medföra kostnadseffektivitet. Särskilt mot bakgrund av att ett förslag där PTS inte är

undantagen skyldigheterna i GIA kräver en speciallösning med Förvaltningsrätten i Stockholm som tvistlösningsorgan, då GIA inte ger stöd att undanta PTS från tvistlösningsförfarandet. Inte heller alternativet att utse en annan befintlig statlig förvaltningsmyndighet, eller inrätta en ny sådan, är enligt utredningen ett alternativ, även om stöd för en sådan lösning finns i GIA. Anledningen är att det inte är kostnadseffektivt, eftersom den myndighet som skulle få ett sådant uppdrag i övrigt inte skulle arbeta med de aktuella frågorna och därmed inte vara insatt i dem. Av samma skäl vore det därför fördelaktigare att undanta PTS från skyldigheterna i GIA och inte behöva utse Förvaltningsrätten i Stockholm som tvistlösningsorgan.

10 Öppenhet avseende fysisk infrastruktur

Av artikel 4.7 GIA följer att medlemsstaterna får göra en analys där kostnaden för tillhandahållandet av information vägs mot nyttan som informationen kan ge (en så kallad kostnadsnyttoanalys). Detta ska göras för att avgöra om skyldigheten att tillhandahålla minimiinformationen är oproportionerlig. Utredningen föreslår⁴ att PTS ska ges ett särskilt uppdrag att genomföra en sådan kostnadsnyttoanalys, i god tid innan ikraftträdandet av kompletteringslagen och kompletteringsförordningen. Resultatet av kostnadsnyttoanalysen kommer bland annat att påverka utformningen av den centrala informationspunkten och de föreskrifter som PTS kan antas utfärda med grund i den föreslagna kompletteringslagen.

Kostnadsnyttoanalysen kan förväntas kräva både resurser och en viss tidsutdräkt, bland annat på grund av kravet på samråd med berörda parter. Kostnadsnyttoanalysen bör därför påbörjas med tillräcklig tidsmarginal för uppgiften. Det särskilda uppdraget bör mot denna bakgrund åtföljas av tillräcklig finansiering och en tidsgräns för redovisning av uppdraget om minst sex månader. PTS instämmer därför i utredningens förslag att myndigheten så snart som möjligt bör ges ett särskilt uppdrag att genomföra kostnadsnyttoanalysen.

11 Samordning av bygg- och anläggningsprojekt

11.1 Rätt att förhandla fram samordningsavtal

Av artikel 5.1 GIA framgår att offentliga organ som äger eller kontrollerar fysisk infrastruktur och nätoperatörer ska ha rätt att förhandla fram avtal om samordning av bygg- och anläggningsprojekt med operatörer, inbegripet om fördelningen av kostnader, i syfte att bygga ut element av nät med mycket hög kapacitet eller tillhörande faciliteter. Utredningen anser att bestämmelsen inte föranleder några åtgärder. Däremot kan det finnas administrativa hinder för myndigheter på så sätt att

⁴ SOU 2025:110, s. 177.

de inte har några rutiner för att sluta sådana avtal eller för att ta emot ersättning. Detta är något som varje offentligt organ behöver lösa i förväg, om de vill ta emot ersättning för samordningen.⁵ PTS noterar att det även kan finnas administrativa hinder för offentliga organ att ta emot ersättning för tillträde enligt artikel 3 GIA.

PTS ser att det kan uppstå tolkningsfrågor kring bl.a. myndigheternas och de offentliga organens rätt att ta ut ersättning för tillträde och samordning samt storleken på ersättningen enligt GIA. PTS anser att det vore önskvärt om lagstiftaren i det fortsatta utredningsarbetet utreder möjligheterna till ett nationellt förtydligande av myndigheternas och de offentliga organens bemyndigande att ta ut sådan ersättning. Utredning vore även önskvärt rörande ramarna för sådana ersättningar, exempelvis ersättningens storlek och beräkningssätt, om det ska vara löpande eller engångsersättning samt om myndigheterna och de offentliga organen självständigt får disponera medlen.

11.3 Begränsning av samordning på landsbygd

I utredningens förslag till kompletteringslagen 3 kap. 2 § anges att *”En begäran om samordning av ett bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur får anses vara orimlig om 1. begäran görs av ett företag som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät till ett sådant företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ, 2. bygg- och anläggningsprojektet bidrar till utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, och 3. nätet a) är beläget i ett landsbygdsområde eller ett avlägset område, b) ägs eller kontrolleras av ett offentligt organ, och c) drivs enbart i grossistledet.”*

Av artikel 5.3 GIA framgår att utöver att vara ett sådant företag som ägs och kontrolleras av offentliga organ ska detta företag också tillhandahålla eller ha auktorisation för att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät. Av utredningens motivering framgår *”att bestämmelsen införs innebär inte något förbud mot samordning av bygg- och anläggningsprojekt i de aktuella fallen, utan endast en möjlighet för ett företag som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät och som ägs eller kontrolleras av offentliga organ att neka en samordning”*.⁶ Utredningen ger alltså uttryck för att företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ också måste vara företag som tillhandahåller eller avser tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät. Av ordalydelsen i kompletteringslagen 3 kap. 2 § saknas dock denna skrivning.

Mot denna bakgrund ser PTS att formuleringen i 3 kap. 2 § ger uttryck för ett undantag som är betydligt vidare än artikel 5.3 GIA, även om det framgår av

⁵ SOU 2025:110, s. 179.

⁶ SOU 2025:110, s. 183.

betänkandet och avsnitt 11.3 att så inte är tänkt att vara fallet. Den föreslagna lagtexten behöver därför kompletteras, se kursivt tillägg nedan.

En begäran om samordning av ett bygg- och anläggningsprojekt enligt artikel 5 i EU:s förordning om gigabitinfrastruktur får anses vara orimlig om 1. begäran görs av ett företag som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät till ett sådant företag som ägs eller kontrolleras av offentliga organ *och som tillhandahåller eller avser att tillhandahålla allmänna elektroniska kommunikationsnät*, 2. bygg- och anläggningsprojektet bidrar till utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet, och 3. nätet a) är beläget i ett landsbygdsområde eller ett avlägset område, b) ägs eller kontrolleras av ett offentligt organ, och c) drivs enbart i grossistledet.

19 Central informationspunkt

19.3 Minimiinformation om fysisk infrastruktur och planerade bygg- och anläggningsprojekt

PTS delar utredningens bedömning att om alla nätoperatörer och offentliga organ ska använda den centrala informationspunkten blir det svårt att hålla systemet helt säkert.⁷ Även om de höga kraven på informationssystemet uppfylls kan det inte garanteras att obehöriga inte får tillgång till den centrala informationspunkten och därmed den samlade informationen om fysisk infrastruktur. PTS anser därför också att det finns en risk för Sveriges säkerhet om minimiinformation aggregeras i den centrala informationspunkten, även om det bara skulle vara under en begränsad tid. Minimiinformation bör i stället, likt utredningens förslag, lämnas av nätoperatören eller det offentliga organet direkt till den begärande operatören utan att passera den centrala informationspunkten.

Även om målsättningen är att säkerhetsklassad information inte ska hanteras i den centrala informationspunkten, måste den utformas så att risker minimeras och skydd mot oavsiktlig exponering säkerställs. Därmed kommer säkerhetsaspekten att vara kostnadsdrivande vid både uppbyggnaden och driften av den centrala informationspunkten.

⁷ SOU 2025:110, s. 291.

19.4 Tillstånd

PTS delar utredningens bedömning att det inte är lämpligt att tillståndsdelen av den centrala informationspunkten utformas på så sätt att den har fler funktioner än vad GIA kräver. PTS håller även med om att den centrala informationspunkten inte bör utformas för att hantera säkerhetsskyddsklassificerad information. I det fall en tillståndsansökan innehåller sådana uppgifter ska därför sådan information skickas direkt till den behöriga myndigheten, utan att den centrala informationspunkten används⁸. PTS ser inte heller att det är lämpligt att all kommunikation i ett tillståndsärende ska ske via den centrala informationspunkten. Anledningen är att det finns risk att säkerhetskänslig information skulle skickas genom systemet.

Många behöriga myndigheter har redan utvecklade digitaliserade ansökningsförfaranden som operatörerna kan använda. Som utredningen föreslår skulle den centrala informationspunkten därför kunna länka operatörerna till dessa för att undvika att de behöriga myndigheterna behöver använda den centrala informationspunkten och sitt eget digitala ärendehanteringssystem parallellt.⁹ PTS delar utredningens uppfattning om att när den centrala informationspunkten har utformats behöver PTS informera de behöriga myndigheterna om hur de ska gå till väga för att tillgängliggöra informationen via den centrala informationspunkten. Oavsett hur den centrala informationspunkten utformas ska PTS inte i sak behandla de inkomna tillståndsansökningarna, utan enbart tillgängliggöra dem för den som ska pröva ansökan och som därmed kommer att hantera tillståndsansökan och handlägga ärendet.

PTS ser dock svårigheter med den tekniska lösningen och praktiska hanteringen på grund av de krav som framgår av artikel 7.2 och 7.3 GIA för de behöriga myndigheter som saknar system för digitalt ansökningsförfarande. Artikel 7.3 GIA kräver att alla operatörer ska ha rätt att via en central informationspunkt i elektroniskt format lämna in ansökningar om alla nödvändiga tillstånd och förnyelser av dessa eller ledningsrätter och få information om sin ansökans status. Kraven i GIA innebär att PTS – i egenskap av ansvarig myndighet för den centrala informationspunkten – behöver säkerställa att en operatör kan lämna in en ansökan i elektroniskt format via den centrala informationspunkten.

Av utredningen framgår att om de behöriga myndigheterna saknar system för ett digitalt ansökningsförfarande som uppfyller GIA:s krav, bör ansökan kunna lämnas i elektroniskt format direkt i den centrala informationspunkten. Därefter kan PTS digitalt vidarebefordra operatörens ansökan till den behöriga myndigheten. Eftersom utredningen bedömer att de behöriga myndigheterna är de som har bäst kännedom

⁸ SOU 2025:110, s. 296.

⁹ SOU 2025:110, s. 297.

om de relevanta tillstånden och vet vilken information som bör finnas i en elektronisk ansökan, bör det även finnas en skyldighet för de behöriga myndigheterna att lämna sådan information om ansökningsförfaranden som PTS begär.¹⁰

I 2 kap. 3 § p. 2 kompletteringsförordningen föreslår utredningen därför en uppgiftsskyldighet för de behöriga myndigheterna att inkomma med sådan information om ansökningsförfaranden som PTS begär och som syftar till att säkerställa att PTS kan tillgängliggöra en sådan elektronisk ansökan i de fall de behöriga myndigheterna saknar ett digitalt ansökningsförfarande. PTS bedömning är att det i dessa situationer i stället skulle vara lämpligare att de behöriga myndigheterna upprättar en digital ansökan för sina tillstånd och att PTS får i uppdrag att tillgängliggöra den upprättade digitala ansökan via den centrala informationspunkten. Detta mot bakgrund av att det är svårt för PTS att veta vilka uppgifter som bör efterfrågas från de olika behöriga myndigheterna för deras respektive tillståndsansökningar. PTS vet heller inte i nuläget i vilken omfattning det saknas digitala ansökningsförfaranden bland de behöriga myndigheterna. PTS anser därför att det i 2 kap. 3 § kompletteringsförordningen bör införas ytterligare en punkt där det föreligger en skyldighet för de behöriga myndigheterna att säkerställa ett digitalt ansökningsförfarande genom att själva upprätta den digitala ansökan som PTS sedan tillgängliggör via den centrala informationspunkten.

Vidare identifierar PTS betydande utmaningar i att förbereda och etablera en central informationspunkt i enlighet med de skyldigheter som följer av GIA. Detta särskilt med hänsyn till den begränsade tid som står till förfogande eftersom bestämmelserna om den centrala informationspunkten ska tillämpas från och med den 12 maj 2026. Mot denna bakgrund bör PTS ges ett särskilt uppdrag så att myndigheten så snart som möjligt kan förbereda och etablera en central informationspunkt.

Det finns anledning att notera att även om myndigheten anses mest lämpad att vara behörigt organ att utföra funktionerna för den centrala informationspunkten så står PTS inför en sammanslagning med DIGG. Det innebär att myndigheten redan har hög belastning på interna resurser som berör både utveckling och förvaltning. Samtidigt som detta sammanfaller med den korta tidsfristen för framtagningen av den centrala informationspunkten.

¹⁰ SOU 2025:110, s. 297.

19.7 Avgifter och 20.3 Avgifter

Synpunkter angående avgifter för tillsyn, tvistlösning och den centrala informationspunkten

I kapitel 19 och 20 föreslås att PTS ska ta ut årliga avgifter för tillsyn, tvistlösning och funktionerna för den centrala informationspunkten. Avgifterna ska betalas av de operatörer som tillhandahåller allmänna elektroniska kommunikationsnät enligt 2 kap. 1 § LEK.

GIA:s övergripande syfte är enligt artikel 1 att underlätta och stimulera utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet för elektronisk kommunikation genom att främja en gemensam användning av befintlig fysisk infrastruktur och möjliggöra en effektivare utbyggnad av ny fysisk infrastruktur så att sådana nät kan byggas snabbare och till en lägre kostnad. Förordningen fastställer åtgärder för att minska kostnaderna och hindren för att utföra nya anläggningsarbeten.

Enligt utredningen skulle en avgiftsfinansiering av såväl uppbyggnaden och förberedelserna som användningen och den löpande hanteringen av den centrala informationspunkten medföra avgifter av en sådan storlek att de kan ha en effekt som strider mot GIA:s syfte. Operatörerna skulle alltså kunna drabbas ekonomiskt på ett sådant sätt att utbyggnaden av nät med mycket hög kapacitet hämmas. Utredningen anser därför att det är mest ändamålsenligt att uppbyggnaden och förberedelserna av den centrala informationspunkten anslagsfinansieras. Enligt utredningen kan dock kostnaderna för själva användningen och den löpande hanteringen av den centrala informationspunkten bli förhållandevis höga, varför det kan ifrågasättas om det är lämpligt med någon avgiftsfinansiering över huvud taget. Utredningen anser dock att avgifterna, med den föreslagna avgiftsmodellen, hamnar på en sådan nivå att syftet med GIA inte förfelas.¹¹

I betänkandet redovisas inte några skäl eller beräkningar till stöd för att den föreslagna avgiftsnivån motverkar risken att syftet med GIA förfelas. Denna fråga bör enligt PTS mening utredas noggrant innan ett beslut om avgiftsfinansiering fattas.

Vad gäller den centrala informationspunkten anser PTS att det är osäkert vilken efterfrågan det finns på en sådan tjänst i Sverige. En del av PTS kostnader för löpande hantering och förvaltning av tjänsten, som uppgår till förhållandevis höga belopp, kommer vara konstanta oavsett det faktiska nyttjandet av tjänsten. Enligt utredningen innebär den centrala informationspunkten en kollektiv motprestation till nytta för operatörer då utbyggnaden av nät är till fördel för alla operatörer och gynnar

¹¹ SOU 2025:110, s. 303–304.

nätutbyggnaden som helhet, samt att den centrala informationspunkten kommer innehålla information och tjänster som underlättar utbyggnaden för alla operatörer.¹²

PTS anser att det är oklart på vilket sätt en operatör, som redan har väl utbyggda nät, har nytta av att andra operatörer använder tjänsten i syfte att bygga ut sina egna nät. För det fall den centrala informationspunkten endast nyttjas av en liten andel av operatörerna är motprestationens samband med det föreslagna avgiftskollektivet ytterligare försvagat. Mot denna bakgrund ser PTS en risk att den föreslagna avgiftsfinansieringen medför kostnader till förhållandevis liten nytta för avgiftskollektivet.

Vad gäller tillsyn och tvistlösning finns det en stor osäkerhet om vilken ärendemängd som kan bli aktuell samtidigt som PTS måste förbereda sig för att kunna agera i dessa avseenden. Å ena sidan har antalet tillsyns- och tvistlösningsärenden enligt utbyggnadslagen varit få och å andra sidan är skyldigheterna i GIA mer långtgående än i det nuvarande utbyggnadsdirektivet, vilket skulle kunna innebära en större mängd ärenden.

Sammanfattningsvis anser PTS att redan en misstanke om att de sammanlagda avgifterna kan bli så höga att syftet med GIA förfelas bör innebära att en anslagsfinansiering är att föredra framför avgiftsfinansiering. Till detta kommer osäkerheten om såväl efterfrågan på den centrala informationspunkten som omfattningen av den tillsyns- och tvistlösningsverksamhet som kommer att bedrivas.

24 Förslagets konsekvenser

PTS ser positivt på utredningens förslag om att genomföra särskilda informationsinsatser med anledning av GIA samt kompletteringslagen och kompletteringsförordningen.¹³ Då regelverket berör ett stort antal aktörer och innehåller flera nya bestämmelser är tydlig och samordnad information en förutsättning för att lagstiftningen ska kunna tillämpas på ett korrekt och effektivt sätt.

Vi anser att det är lämpligt att PTS ges ett särskilt uppdrag att ta fram och tillhandahålla information om regelverkets innehåll, med undantag för de delar som rör fysisk infrastruktur i byggnader och fiberledningar. För dessa specifika bestämmelser ser vi det som ändamålsenligt att Boverket ansvarar för informationsinsatserna, i enlighet med utredningens förslag.

Vi vill särskilt betona vikten av att informationsinsatserna ges ett tydligt och avgränsat uppdrag, samt att resurser avsätts för att säkerställa att både generell information

¹² SOU 2025:110, s. 305.

¹³ SOU 2025:110, s. 376.

och riktad kommunikation når berörda grupper. Ett särskilt uppdrag till PTS skulle skapa goda förutsättningar för en samlad och lättillgänglig informationsstruktur som stödjer aktörerna i genomförandet av lagstiftningen.

Detta yttrande har beslutats av divisionschefen Björn Blondell. Föredragande har varit juristen Hanna Nathorst-Windahl. I ärendets slutliga handläggning har även verksjuristen Jessica Lippman, juristen Sini Lindqvist, enhetschefen Annika Gullans Wiklund och avdelningschefen Johan Holgersson deltagit.

Vid föredragningen närvarade även enhetschefen Katarina Holmqvist och kommunikatören Peter Ekstedt.